

ZA HANOU JUNOVOU

Hana Junová se narodila 11. 7. 1937 v Praze. S psychologií vyrůstala, její maminka dr. Anna Smržová byla jednou ze zakládajících osobností naší dětské klinické psychologie. Své studium psychologie Hana absolvovala na Filosofické fakultě Univerzity Karlovy. Promovala v roce 1960 a poté nastoupila na Psychiatrickou kliniku Všeobecné fakultní nemocnice v Praze k Ferdinandu Knoblochovi. Svou praxi zahájila na odloženém pracovišti v Lobčíně, resp. v Odbočce pro rehabilitaci neuróz, v léčebné komunitě, kde doc. Knobloch zavedl jako nový koncept práce s pacienty integrativní psychoterapii. Hlavním přístupem zde byl přístup psychoanalytický, díky tomu se Haně podařilo absolvovat psychoanalytický výcvik. Vedle psychoanalýzy ji zaujala psychogymnastika – neverbální pohybová psychoterapie, kterou svébytným způsobem v lobečské komunitě a později v sanatoriu Horní Palata řadu let rozvíjela, přednášela o ní v zahraničí, vedla kurzy.

V roce 1964 o psychogymnastice přednášela na světovém kongresu psychoterapie v Londýně. Svou přednáškou zaujala prof. Stolzeho z Mnichova natolik, že ji pozval do Lindau na tzv. Psychoterapeutické týdny. Haniny zkušenosti a zkušenosti dalších českých psychologů z opakovaných pobytů v Lindau zásadně ovlivnily vzdělávání v psychoterapii u nás.

V roce 1968 získává – už jako matka tří dětí – doktorát z filosofie v oboru psychologie a nastupuje do denního sanatoria Horní Palata. Po roce stráveném s rodinou v Ankaře, kam doprovázela manžela na pracovní stáži na univerzitě (1969–1970), se do sanatoria vrátila. Tento denní stacionář byl oficiálně otevřen v dubnu 1969, zde Hana působí od léta 1970 do roku 1991. Na Horní Palatě probíhaly terapeutické programy i psychoanalytická léčba jako v Lobčíně. Pracoviště bylo jistým fenoménem, např. v roce 1973 se zde uskutečnilo 1. sympozium socialistických zemí pro psychoterapii.

V roce 1989 Hana aktivně vstupuje do dění v československé psychologické obci. Ještě v prosinci roku 1989 se konalo setkání členů Československé psychologické společnosti při ČSAV a dalších psychologů, zejména těch, kteří se její tehdejší činnosti doposud neúčastnili. Jednání vyústilo v rozhodnutí, pokusit se o obnovu tohoto společenství psychologů. V listopadu 1990 v Brně se konalo valné zasedání, kde byla Československá psychologická společnost přejmenována na Českomoravskou psychologickou společnost a Hana byla zvolena její předsedkyní. Prvním úkolem, který pro nově

zvolenou Radu ČMPS vytyčila, byla podpora při rehabilitaci politicky pronásledovaných kolegů a kolegů z oboru.

Dařilo se jí a dalším kolegům zprostředkovávat v českém prostředí nové přístupy v psychoterapii. Šlo zejména o transakční analýzu – profesionální výcvik v TA, jehož se také sama účastnila, začal v Praze už v roce 1991. Stejně tak o logoterapii, jejíž zakladatelem byl V. E. Frankl. O logoterapii a existenciální analýze přijel tehdy do Prahy přednášet Alfried Längle, Franklův žák a pokračovatel.

V letech 1992–3 probíhala usilovná jednání psychologů s poslanci Parlamentu ČR, jejichž výsledkem mělo být ustanovení Zákona ČNR o psychologické činnosti a Psychologické komoře ČR. Situace nebyla příznivá, zákon nakonec neprošel, ale podařilo se alespoň vymezit pozici klinického psychologa ve zdravotnictví a zakotvit psychologické poradenství v živnostenském zákoně. Na všem tomto dění se Hana významně podílela.

Druhé volební období ve funkci předsedkyně ČMPS skončilo Haně v prosinci 1994. Zůstalo za ní hodně vykonané práce, ale to by nebyla ona, kdyby zůstala stranou. Zastupovala pak řadu let ČMPS v Radě vědeckých společností při AV ČR. V té době působí již jako odborná asistentka na katedře psychologie FF UK, na katedře neverbálního divadla AMU a na 1. lékařské fakultě UK. Studentům se hodně věnovala, přistupovala k nim s respektem a práce s nimi jí velmi těšila.

Česká psychoterapeutická společnost ČLS JEP ustavila v roce 1999 svou etickou komisi a Hana byla spolu s dalšími zvolena členkou, stala se i její první předsedkyní. Zde spoluutvářela praktickou stránku etiky v profesi – jak přistupovat ke stížnostem, jak ke kolegům, na něž je stížnost podána, co znamená, když naopak nejsou žádné stížnosti, jen „septanda“. Po složení mandátu Hana iniciovala pokračování práce v neformální, tzv. po-etické komisi, nadále se společně scházeli, diskutovali a byli k dispozici psychoterapeutické obci.

V roce 2001 se Hana účastnila Evropského kongresu psychologie EFPA v Londýně, kde byl poprvé představen projekt evropského certifikátu EuroPsy. Hana zaznamenala, že v přípravném výboru jsou zastoupeny jen západní země a upozornila plénum, že zkušenost psychologů z bývalých totalitních režimů by neměla být opomíjena. I v tomto byla aktivní, jakmile díky grantové podpoře pro ČMPS bylo možné se zapojit do práce v odborných komisích EFPA, souhlasila se svou nominací do Stálé komise

pro etiku v roce 2002 a plných osm let v ní jako delegátka České republiky pracovala. Získávané zkušenosti přinášela na domácí scénu, ale také ovlivňovala směřování a práci komise samotné. Svou erudicí a citlivostí pro etické otázky si získala uznání a respekt členů komise, projevený mj. tím, že třikrát zvolili Prahu místem svého pracovního jednání a sympozií s účastí českých a slovenských psychologů.

Členové etické komise EFPA připravili k vydání publikaci, která shrnovala výsledky jejich několikaleté práce. Hana se se svou neutuchající energií přičinila o vydání v českém jazyce, tato kniha zabývající se etikou v psychologické praxi zůstává stále pro českou odbornou veřejnost cenným vodítkem (Lindsay, G., Koene, C., Øvreide, H., & Lang, F. (2010). *Etika pro evropské psychology*. Triton, Testcentrum).

Nenechávajíc etiku stranou, Hana se zapojuje do projektu Rafael Institutu, který v roce 2006 vzniká jako sdružení odborníků se zájmem o léčbu a prevenci psychického traumatu, včetně jeho transgeneračního přenosu. Stává se členkou rady RI, následně pak garantkou kontinuálního vzdělávání, supervizorkou frekventantů i členů RI. V supervizorské práci ostatně pokračuje i ve výcvikových komunitách SURu. Je čestnou členkou České asociace pro psychoterapii (2018), SUR (2013), Českomoravské psychologické společnosti (2006), České psychoterapeutické společnosti ČLS JEP, České psychoanalytické společnosti. Nezůstává však jen v oboru, sleduje dění ve společnosti a zapojuje se tam, kde vidí smysl.

Je příznačné, jak Hana navázala ve svém životě na své rodiče a pokračovala v jejich slěpějších dál. Dar otcův – umění pohybovat se nenuceně ve společnosti, získávat si přátele a být pro ně důležitou osobou – rozvinula do nebyvalé šíře. Dar matčin – vhled do oboru, zabývajícího se člověkem, jeho prožíváním a vztahy – dokázala zúročit a najít vlastní cestu, již přispěla psychologii nepřehlédnutelným způsobem.

Hana uměla k lidem přistupovat s respektem, obracet se k tomu dobrému, co v nich zahlédala, to oslovit a podpořit. Věděla, že dobré a funkční vztahy, ať už rodinné nebo mezi přáteli, jsou tím nejdůležitějším pro člověka a byla v tom mistrem. Byla to její velká angažovanost ve všem, do čeho se pustila, která jí zjednávala respekt a uznání.

Vždy o sobě říkala, že je nepsavec. Přesto však v české bibliografii najdeme její práce, vedle článků z jejich profesních počátků je to např. řada knižních recenzí, zpočátku pro *Propsy*, první studentský psychologický časopis, později pro *Psychologii dnes*. Té ostatně fandila od počátku, psala pro ni také úvahy k aktuálním otázkám oboru, účastnila se anket, v letech 1997

až 2004 zde vyšlo několik jejich rozhovorů.

Hana Junová, dáma české psychoterapie, zemřela po krátké nemoci 3. dubna 2021. Sama několikrát řekla, že měla v životě štěstí na příležitosti, na lidi kolem sebe. Nebyla ušetřena bolestných ztrát, současně se jí dostalo mnohých zisků. Ještě na hospicovém lůžku supervidovala a až provinile to komentovala, že ji „to furt baví a ty lidi ji fakt furt zajímaj.“

Jedna z jejích posledních vět byla „...von to byl fakt dobrej a naplněnej život.“

Hanko, se svým moudrým nadhledem, laskavostí a humorem jsi tu pořád s námi.

Jindřiška Kotrlová

Bibliografie – výběr

- Junová, H., & Hoskovcová, S. (2021). Rozhovor s Hanou Junovou (2019). In I. Čermák, & R. Šikl (Eds.), *Příběh československé psychologie I.: Rozhovory s osobnostmi oboru* (pp. 55-74). Portál.
- Junová, H. (2015). Ohlédnutí Hany Junové po 14 letech (únor 2014). In B. Baštecká, J. Mach et al., *Klinická psychologie* (pp. 512-515). Portál.
- Junová, H. (2012). Etika a komunikace v medicíně [recenze]. *E-psychologie* 6(3), 24-26. <http://e-psycholog.eu/pdf/junova-rec.pdf>.
- Junová, H. (2012). Mé osobní etické otazníky. *Psychoterapie*, 6(2), 128-129. <https://journals.muni.cz/psychoterapie/issue/download/713/413>
- Junová, H. (2010). Psychologové v Evropě a jejich etika [recenze]. *Psychoterapie*, 4(2), 132-133. <https://journals.muni.cz/psychoterapie/issue/download/721/407>.
- Junová, H. (2009). Představujeme – MUDr. Zdeněk Mrázek. *Revue psychoanalytická psychoterapie*, 11(1), 57-60.
- Junová, H. (2005). Standing Committee on Ethics EFPA. In D. Heller, J. Procházková, & I. Sobotková (Eds.), *Psychologické dny 2004: Svět žen a svět mužů: polarita a vzájemné obohacování: sborník příspěvků z konference Psychologické dny, Olomouc 9. - 11. září 2004* (pp. 1-3). Univerzita Palackého v Olomouci. <https://cmpsy.cz/files/pd/2004/texty/pdf/junova.pdf>
- Junová, H., & Hučín, J. (2001). Rozhovor. In J. Hučín (Eds.), *Hovory o psychoterapii*. Portál.
- Junová, H. (2001). Psychoterapie má mnoho tváří. *Psychologie dnes*, 7(7/8). Psychoterapeutické sešity, 1-2.
- Junová, H. (1999). O čem přemýšlí Hana Junová. *Psychologie dnes*, 5(3), 6-7.
- Junová, H. (1981). Náhled u neurotiků z hlediska psychoterapeutické praxe. In: *Náhled v psychoterapii* (pp. 1-7). Kabinet pro vzdě-

- lávání v psychoterapii. Psychiatrická klinika
Fakulty všeobecného lékařství Univerzity
Karlovy.
- Junová, H. (1981). *Psychogymnastika*. Psychi-
atrická léčebna KÚNZ Kosmonosy.
- Knobloch, F., Junová, H., Petrusová, M., &
Šapošniková, O. (1964). Psychogymnastika
jako prostředek diagnostiky osobnosti a pře-
učování mezilidských vztahů. *Českosloven-
ská psychologie*, 2(8), 113-120.
- Junová, H., & Knobloch, F. (1963). Použití 2
dotazníků (N5, ŽIN-ŽIS) v klinické praxi
u neurotiků. *Activitas nervosa superior*, 5(1),
26-35.
- Knobloch, F., Junová, H., & Martinčíková, E.
(1963). Výsledky léčení psychoterapií v od-
bočce pro rehabilitaci neuróz v Lobči. *Acti-
vitas nervosa superior*, 5(1), 36-43.
- Hausner, M., Doležal, V., & Junová, H. (1963).
Příspěvek k hodnocení účinku psychofarmak
v ambulantní psychiatrické praxi. *Activitas
nervosa superior*, 5(4), 219-220.
- PhDr. Hana Junová: fotografie a vzpomínky.*
<http://www.junova.info> (duben 2021)